

DE WINTERKONING

1. Eervolle Onderscheiding Arie Dekker Hans Stapersma
2. Rondje Arkemheen, 20-11-2022 Aalko Veldman
3. Een ijzig rondje Noordkop, 18-12-2022 Kees Roselaar
5. Wandelexcursie Gouwzee, Marken, 21-1-2023 Meia Bartelsman
9. Excursie Zeeland, 12-2-2023 Marjorie Janse
12. Broedgevallen Slechtvalk in Midden-Kennemerland, 2004-2022
Jos Vroege, Gerhard Dirks, Huub Huneke, Tjalling Kampstra
25. Verslag jeugdexcursie, 2-10-2022 Dick Dekker
26. Vogelwaarnemingen Midden-Kennemerland, nov. 2022-jan. 2023
Hans Schekkerman
35. Nieuwe (jeugd)leden Redactie
36. Lezingen & Excursies, 2e kwartaal 2023
Commissie Lezingen & Excursies

Houd Ctrl ingedrukt en kies één van bovenstaande hoofdstuk

Eervolle Onderscheiding voor Arie Dekker

Hans Stapersma

Zeer recent bereikte ons het bericht dat onze secretaris Arie Dekker door de Partij voor de Dieren eervol is onderscheiden met een “Onderscheiding voor Mededogen”. Hij ontving die onderscheiding voor “zijn jarenlange inzet voor de bescherming van natuur, klimaat en dieren, in het bijzonder de vogels”. Bij de motivering voor de toekenning werden expliciet zijn rol als secretaris van de Vogelwerkgroep en als lid van het Groenplatform voor Castricum benoemd. Arie heeft ook een cruciale rol gespeeld bij de totstandkoming van dat Groenplatform en de wijze waarop het functioneert. Arie was ook een tijdlang voorzitter van CALorie, de energiecoöperatie die de inwoners van de gemeente Castricum helpt bij het verduurzamen van hun energieverbruik. Ik sprak met Arie naar aanleiding van deze eervolle gebeurtenis. Hij gaf aan zich vooral vereerd te voelen omdat de onderscheiding gaat over “mededogen” en uitdrukkelijk niet over “medelijden”; dat eerste is in zijn ogen vooral moreel, actief en met oog en inzet voor mogelijke verbeteringen. Op mijn vraag wat er volgens hem dan anders moet kreeg ik een gepassioneerd pleidooi voor MINDER en LOKALER – niet selectief, maar op heel veel fronten”: energiegebruik, vlees, mobiliteit, spullen, enz. Hij refereerde daarbij aan de Earth Overshoot Day die dit jaar voor de hele Aarde op 27 juli is terwijl die voor Nederland al op 12 april 2023 valt. Earth Overshoot Day voor een land is de dag waarop dat land de hernieuwbare hulpbronnen en hulpstoffen voor dat specifieke jaar heeft opgebruikt; na die datum leeft dat land “op de pof” want het gebruikt vanaf dat moment in wezen resources die nog moeten worden “geproduceerd” door de Aarde. In het geval van Nederland gebruiken we dus in 2023 de bronnen waarvoor we eigenlijk ook 2024, 2025 en 2026 nog nodig zouden hebben om ze te maken. Arie pleitte voor echt rentmeesterschap in plaats van het ongebreideld interen op het kapitaal zelf. Hij gaf ook aan ervan overtuigd te zijn dat we weg moeten van het Bruto Nationaal Product als enige (economische) meetwaarde voor een samenleving maar dat zaken als geluk, welbevinden, kwaliteit, schoonheid, sociale cohesie, enz. daarin zwaar of misschien zelfs uitsluitend moeten meewegen in de keuzes die we als samenleving maken. Gevraagd naar zijn drijfveren gaf Arie aan dat het een soort “heilig moeten” is geworden om tegengeluid te laten horen bij aantastingen van onze leefomgeving: “het mag niet zo zijn dat ik zie dat die naar de ratsmooie gaat en ik niet heb geprobeerd om daar iets aan te doen”. Hij refereerde wat betreft de natuur en de vogels daarbij naar een jeugdbeeld waar de samenleving nu helaas (nog) heel ver van af staat.

Arie, namens allen in de Vogelwerkgroep heel hartelijk gefeliciteerd met deze onderscheiding! Mensen zoals jij hebben we keihard nodig!

Met een ploegje van drie mannen en twee vrouwen verzamelden we ons op deze koude zondagochtend achter het station. Leuk om te zien was een nieuw gezicht, Lysbeth, die vandaag voor het eerst meeking met een excursie. Omdat we best een aardig eindje moesten rijden werd gekozen om te vertrekken in twee auto's en om 8:10 uur zetten we koers richting Nijkerk.

De zonsopgang was prachtig, met veel rood en de rit was ook memorabel vanwege het dikke rijp op de velden, de opkomende zon en nog veel bomen in hun herfststooi. Aangekomen bij de Zeedijk in Nijkerk troffen we een 15-tal andere vogelaars uit Noordwijk, die ons op wat leuke soorten wezen die zij daar hadden gezien. De fraaiste exemplaren waren een IJsvogel en een vrouwtje Nonnetje. Ook zagen we daar nog Bonte Strandlopers, Kemphanen, Aalscholvers, Pijlstaarten, Grote Zaagbekken en Fuut. Daarna door naar de parkeerplaats een eindje verderop waar we bij een naastgelegen boerderij hoopten op een Steenuil die daar naar verluidt zou zitten, maar helaas, waarschijnlijk door de kou liet deze zich niet zien.

Een lekkere wandeling langs de dijk waar we in de weilanden en het water zicht hadden op talloze ganzen: Canadese, Brand-, Grauwe- en Kolganzen. Verder Wulpen, Goudpleviers, Kieviten, een Torenvalk die steeds met ons meevloog, Buizerd, Grote Zilverreigers, Blauwe Reigers, Knobbel-zwanen, diverse eenden soorten; Smient, Bergeend, Grote Zaagbek, Wilde Eend, Kuifeend en nog zo wat, zoals 11 Watersnippen. Arend zag een Grote Bonte Specht overvliegen en Marian hoorde een Cetti's Zanger. Ook een zwerm Puttertjes liet zich zien, evenals Rietgors, Vinkjes, Roodborstjes, Kool- en Pimpelmees en Spreeuwen.

Na de koffie verder naar een parkeerplaats bij een oud stoomgemaal waar duizenden Smienten zich ophielden in een weiland, gadeslagen door twee Zeearenden die rustig op een hek hun toekomstige maaltijd in de gaten hielden. Ook vlogen er een behoorlijk aantal Holenduiven in het rond die zich goed lieten bekijken. Op de dijk zagen we in het water nog twee mannetjes Brilduiker en daarna op weg naar het Harderbos, waar we na een wandeling bij een heel mooie kijkhut uitkwamen waar we helaas heel in de verte alleen maar drie watersnippen konden ontwaren. Vandaar reden we over de Knardijk naar nog een uitkijkpost; onderweg zagen we in het water links van ons duizenden en duizenden eenden, voornamelijk Kuifeenden en Meerkoeten, maar ook Tafeleenden en Futen. Op deze post viel niet zo heel veel te zien, Kuifeenden, Tafeleenden en Aalscholvers. Ook omdat het intussen begon te miezeren. Wel streek een zwermje Spreeuwen heel fotogeniek neer op een lantarenpaal, maar dat was het wel daar. Het was intussen drie uur geworden, tijd om naar huis te gaan, een rit die we in de stromende regen hebben afgelegd, maar we hebben het tijdens de excursie mooi droog gehouden. Dank aan Arend die ons voortreffelijk heeft gegidst naar al deze mooie plekjes.

Op zondag 18 december meldde ik mij om 07:50 uur in het aardeduister bij station Castricum. Ik vroeg me af of er nog meer volk zou komen, want weliswaar was de bovenlucht helder, maar het was 7 graden onder nul en er stond een koude ZO-wind. Gelukkig kwam even later een deel van de excursie-commissie opdaven, namelijk Aalko en Bob, en zelfs één reguliere deelnemer, Fernie, zodat we met precies één auto vol op pad konden. Onderweg konden we genieten van de prachtige zonsopkomst, blauwe lucht met roze wolkjes aan de einder.

De eerste stop was bij de Koopmanspolder in Wervershoof. Bomen en velden waren hier wit berijpt en de kleinere plassen waren dik bevroren, maar het IJsselmeer lag nog open en we hadden prachtig zon in de rug. Meteen de eerste vogel die we zagen toen we aan kwamen lopen was een IJsvogel, en even later bleken er talloze eenden in de luwte vlak voor de kust te vertoeven, gewone soorten als Smient, Wintertaling, Krak-, Slob-, Kuif- en Tafeleend, maar ook een vijftigtal Toppereenden en wat Brilduikers, Nonnetjes en Pijlstaarten, gemengd met Futen en twee Dodaarsjes. Een Witgatje vloog vlak voor ons langs, op zoek naar een onbevroren stukje slik, en wat verder weg passeerde een Pontische Meeuw, een soort die hier tamelijk gewoon schijnt te zijn. Na een uurtje genieten trokken we verder naar een stop bij de Vooroever in Onderdijk-noord. Hier veel van dezelfde soorten, o.a. massa's Slobeenden en Smienten, maar ook diverse mooie Grote Zaagbekken. Daarna door naar Medemblik, met van daar af speciale aandacht voor de kleine dwarsslotjes langs de Dijkweg van de Wieringermeer: bij vorst blijft hier altijd kwelwater stromen, en daar kunnen leuke soorten op af komen. We ontdekten inderdaad voortdurend Watersnippen, maar ook een Bokje, een Witgat en een Grote Zilverreiger. Verder noord in de Wieringermeer foerageerden ook aardige wat Kol- en Toendrarietganzen, wat Brandganzen en een paar Holenduiven, met hier en daar een Buizerd en wat Putters.

Een blik op een flinke groep Grote Zaagbekken en wat Slobbers en Krakken in de haven van de Oude Zeug konden we gelukkig vanuit de auto werpen, want het was inmiddels geheel bewolkt, de wind snijdend en stervenskoud. Bij het Dijkgat zat een mooi aantal van ca 100 Toppers tussen ruim duizend in de luwte schuilende Kuifeenden, maar de afstand was helaas wat groot. Een korte wandeling in het luwe Dijkgatbos leverde niet veel op, afgezien van verlichting aan de blaas. De volgende stop was bij gemaal Leemans onder Den Oever, maar de Zuiderhaven was helemaal dichtgevroren en de 'vaste' Roerdomp waar we op hoopten was niet te vinden. Wel ontdekte Bob aan de binnenzijde van het gemaal een IJsvogel, en over ons heen vlogen een Houtsnip en een Koperwiek vanaf de Afsluitdijk het bos in.

Inmiddels zou het hoog water moeten zijn, en de excursie zou volgens het programma 's middags aandacht moeten besteden aan wadvogels, dus wij

op naar het wad van Den Oever. Daar aangekomen bleek dat het water door de harde zuidoostenwind nauwelijks gestegen was, terwijl het wad zelf òf bedekt was met ijsschotsen òf bestond uit bevroren slik (het kwik was inmiddels gestegen tot -4°C). Wel lag de buitenhaven nog open, wat diverse Dodaarsjes, Berg- en Krakeenden, een Middelste Zaagbek, een Tureluur en twee Steenlopers opleverde. Vanaf de Afsluitdijk vlogen flinke groepen Wulpen voorbij, waarschijnlijk op vlucht voor de vorst vanuit Friesland, en op het schor foerageerden Vinken, Graspiepers, een Rietgors en een Zanglijster. Toch bleek er nog wel iets op het wad te zitten: die enorme zwarte plakken die je op het ijs zag bleken dicht opeengepakte groepen kleumende Wulpen, Scholeksters en Tureluurs te zijn, en als je goed keek bleken er dichtbij op het wad van De Bak toch Bontbekjes, Bonte Strandlopers en een Zilverplevier te foerageren. En ver weg op de onbevroren waterlijn liepen honderden Bontjes, Tureluurs en een flinke groep Pijlstaarten.

De situatie op het wad op de volgende stops bij het Normerven en Ewijcksluis bleek hetzelfde zijn: koud, ijs, weinig water en de vogels ver weg. Maar eerst verkenden we nog de noordkant van Wieringen, met leuke soorten als Torenvalk, Ransuil en Rotgans. Bij Noorderburen zag het zwart van de schaatsers op de ijsbaan, maar de 'vaste' groep Rotganzen hier liet het door de drukte afweten. Op de terugweg naar Castricum scoorden we nog een paar flinke groepen Krakeenden en wat Grote Zilvers, maar we waren mooi op tijd thuis om naar het WK voetbal te kijken. Aalko, bedankt voor het rijden, en allen voor het aangenaam gezelschap!

Wandelexcursie Gouwzee, Marken, 21-01-2023

Meia Bartelsman

Om 8.00 uur staan bij station Castricum 7 enthousiaste vogelaars in de ochtendkou klaar om samen met de excursieleider Bart Korf naar de Gouwzee- Marken te vertrekken.

Brandganzen, zicht op Marken

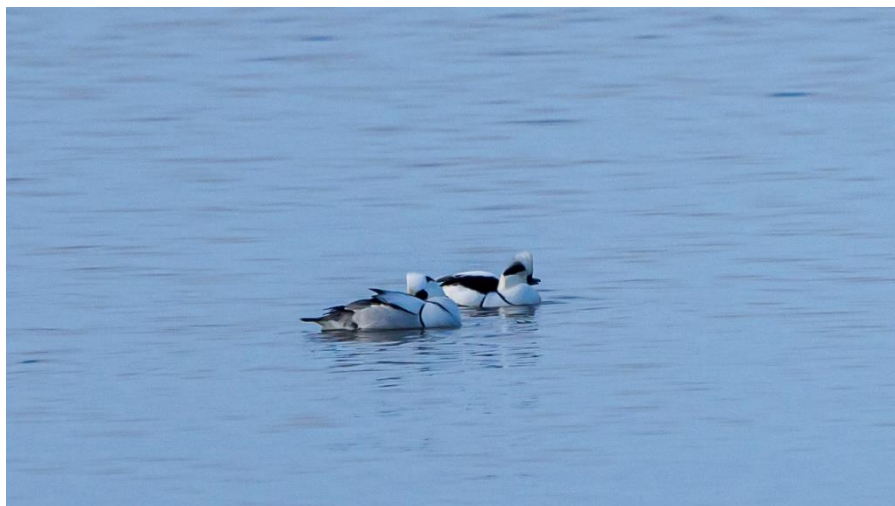
Foto: Cees op den Velde

Brandganzen

Foto: Cees op den Velde

Na een klein uurtje zijn we op de plaats van bestemming en hebben we eerst 3 korte stops zowel aan de Gouwzee kant als enkele plasjes water waar we van alles waarnemen. De eerste stop is bij Gemaal de Poel; we zien daar heel veel Smienten, Kolganzen, Wilde – en Krakeenden, maar vooral heel veel Nonnetjes vrouw met 1 man.

Nonnetje

Foto: Cees op den Velde

De tweede stop is bij een picknickplek en we worden meteen verrast met grote Zaagbek m/v, Tafel - en Kuifeenden. Ook de ganzen familie is hier uitgebreid aanwezig, zowel Brand-, Kol- en Grauwe Gans. Heel goed waar te nemen en voor mij om te oefenen en de Kolgans goed te kunnen onderscheiden. Nee geen kol om de nek, maar om de snavel en ja die grote zwarte strepen op zijn buik! Ook de Aalscholver en zelfs een Winterkoning op de stenen. Die had ik hier echt niet verwacht, leuk.

Door naar de derde tussenstop, bij de dijk van de Gouwzwee, treffen we Brilduiker m/v, Kokmeeuw, Knobbelzwaan, Smienten, Krak – Wilde- Berg- Kuifeenden, Meerkoeten.

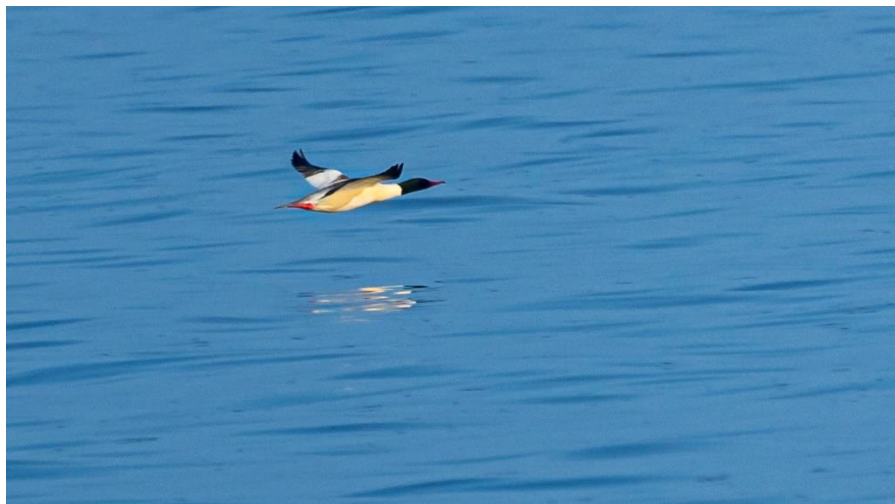
Verder ook Grote Zilver –en Blauwe Reiger, Buizerds 2x, Grote Zaagbekken en Middelste Zaagbekken, Nonnetjes, en weer een Winterkoning tussen de rietpluimen. We hebben heerlijk in de zon op een bankje met uitzicht op “het Paard”, ons brood kunnen eten, en toen verder deze dijk op.

Deelnemers

Foto: Cees op den Velde

Om warm te worden nemen we allemaal een kop warme koffie die iedereen zelf had meegenomen, en Aalko trakteert op een heerlijke koek erbij.

Grote Zaagbek

Foto: Cees op den Velde

Het weer wordt iets warmer en de lucht trekt zelfs open, zal het toch echt nog blauw met een zonnetje worden? We parkeren de auto's in het centrum van Marken, en lopen langs de huizen richting de dijk van Marken, het IJmeer. We hebben een zonnige, mooie vogelwandeling over het verharde fietspad richting "het Paard" van Marken. Wat zien we onderweg: grote groepen Kieviten en Goudplevieren, Meerkoeten, Brilduiker.

Een aantal spotten ook nog een Grote Lijster. De ganzen blijken overal te zitten. Zilver – Grote(?) Mantel- en Stormmeeuw, Topper, Fuut, Dodaars, Tafeleenden, Kauwen, Kraai, Aalscholver, Huismussen, Spreeuw, Roodborst, Ekster, Boomkruiper, Ringmus op het eind als we het dorp al weer naderen.

Stormmeeuw

Foto: Cees op den Velde

Rond 13.15 zijn we weer bij de auto's en rijden voldaan naar huis. We kunnen terugkijken op een mooie wandel excursie met heel veel soorten, met dank aan Bart. Totaal kom ik op 43 soorten.

Op zondagmorgen 12 februari verzamelden 15 mensen zich achter het station om te vertrekken naar het mooie Zeeland. Het zou een excursie worden met een wow effect, of beter wouw! We vertrokken al wat later want de NS reed niet wegens werkzaamheden en de eerste bus die Kees naar Castricum bracht, kwam pas kwart voor 8 aan. Maar Kees hield het tempo er gedurende de excursie zo goed in dat toch alle plaatsen die op zijn lijstje stonden werden bezocht en we ook weer op tijd thuis waren.

Het weer kon beter maar zeker ook een stuk slechter, het was bewolkt maar weinig wind. Onderweg al Buizerds, Grote Zilverreigers en meer van wat je normaal vanuit je auto ziet. De eerste plaats die we aandeden was de dijk bij de Buitenhaven van Stellendam. Wat een uitzicht over het water! Roepende Wulpen, wat een fenomenaal geluid toch altijd. Verder o.a. Zilverplevieren, Bergeenden, Kluten, Middelste Zaagbekken met hun punkkuifjes, heel in de verte tegen de rietkraag 10 rustende Lepelaars, Tureluurtjes en bonte pieten die druk deden, enz. Wat een heerlijk begin.

Nadat we weer voorzichtig van de met asfalt en losse steentjes beklede steile dijk waren afgegleden verder naar het volgende punt, de Kwade Hoek. Leuk, gelijk de luide roep van de Cetti's Zanger. Je kunt daar een mooi rondje lopen door de duinen van Goeree. Wat Groenlingen haastten zich verder. Het getingel van Staartmezen naast ons, en ja hoor, 13 stuks staken tinkelend en golvend ons pad over. Wat een leuke vogeltjes zijn het toch. Verder wat 'gewone' soorten als Fazant, Merel, Grote Bonte Specht, een ree in de verte, en opeens zomaar 1 Vuurgoudhaantje capriolend ergens hoog in een boom. We vonden dat we koffie hadden verdiend met een bammetje en wat meegenomen lekkers.

Verder door de polder richting Ouddorp, met duizenden Brandganzen in de weilanden. Enkele Canadezen Ganzen voelden zich er ook wel tussen thuis. Machtig mooi gezicht die enorme groepen! Opeens iets voorbij Ouddorp den Hofdijke twee witte kleine reigerachtigen die rustig liepen te foerageren in een weiland langs de weg. Koereigers! Wat een plaatjes met die felgele snavels! Voor mij een nieuwe soort.

Langs de Oostdijk richting voet van de Brouwersdam. Vissende meeuwen die met aangespoeld zeefruit in de weer waren, badderende Eidereenden, een Zwarte Zee-eend die bijna oploste in de grijsheid van het water, en 12 grijze zeehonden die lui lagen te wezen op een verre zandplaat en net wat zwarter afstaken tegen de grijze lucht. De kleur van water en lucht ging feilloos in elkaar over. Tussen de basaltblokken scharrelden 9 Steenlopers met 1 buitenbeentje, een Paarse Strandloper. Het is altijd een mooi punt, met in de verte nog net het puntje van Westhoofd, de vuurtoren van Ouddorp boven de duinen uit.

Koereigers

Foto: Marjorie Janse

Snel verder, over de Brouwersdam, naar het eiland Schouwen-Duiveland. Onderweg nog een stop met o.a. een leuke soort, Pijlstaarten. Bij Renesse zat een bijzondere vogel, die bij iedereen voor het eerdergenoemde wouw effect zorgde. De Grijze Wouw! We hadden hem al snel in de gaten, de lichtgrijze vogel stak goed af tegen de donkere takken van de boom waar hij zich in zat te poetsen. We konden hem zeker door de telescopen goed bewonderen. Voor mij weer een nieuwe soort.

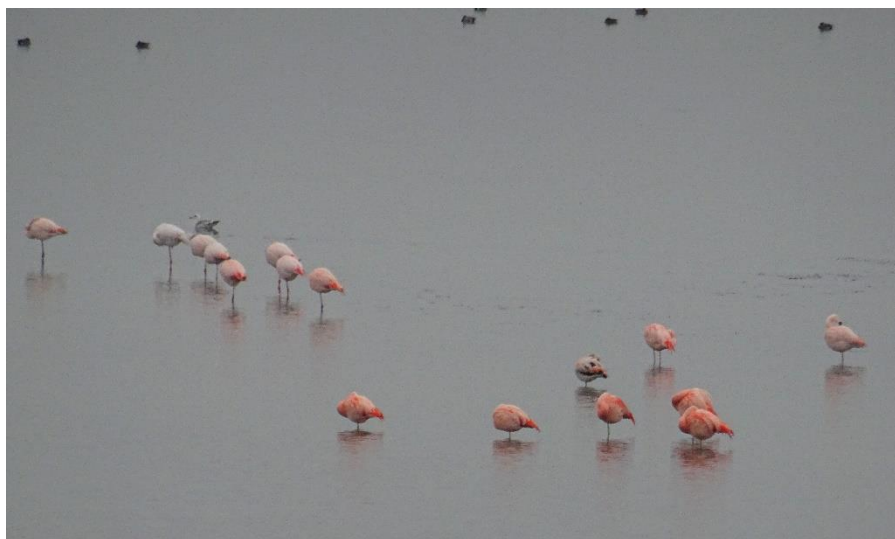
Kemphaan

Marjorie Janse

Er zou volgens Kees nog ergens een Zwarte Rotgans zitten maar die was er niet. Je kunt niet alles hebben. Verder rijdend door het Zeeuwse land groepen Groenlingen en Vinken die opvlogen van de kaardenbollen. Bij het

watertje Partridge zaten 13 Dodaarsjes. Wat verderop een groot watergebied, met o.a. Kemphanen, parmantige beestjes. Wolken Goudplevieren en Brandganzen, foeragerende Pijlstaarten, Smienten, Kieviten en Grutto's, en opeens onrust, alles de lucht in! Slechtvalk! Wat een spektakel dan. Hij vloog snel en hoog door. Bij Moriaanshoofd zaten nog meer Kemphanen. Helaas nog niet in hun prachtkleed.

Onderweg naar de Grevelingen met de kleurrijke Flamingo's zagen we nog twee Zwarte Zwanen, een Nonnetje, een Slechtvalk zittend in het gras, een Kleine Zilverreiger die parmantig met zijn grote gele voeten langs de oever paradeerde en een haas die zich eens lui uitstreckte. Aan het eind van het pad moesten we over twee schapenhekjes klimmen en de dijk op maar daar waren dan de flamingo's! Twee kleuren roze, de donkerroze zijn de Chileense Flamingo's (stuk of 50) en de lichtroze zijn de Europese Flamingo's (ca. 24) Er zijn wat hybriden. Deze vogels broeden in het Zwillbrockerven net over de grens in Duitsland. Maar dat zoete water bevriest in de winter dus in oktober vliegen ze allemaal naar het zoute water van de Grevelingen dat niet bevriest. Het blijft een prachtig gezicht die kleurrijke vogels in de grauweheid van een Zeeuwse winterdag. Er zijn vogels bij die oorspronkelijk uit de Camargue komen vertelde Kees. Het bevalt ze dus kennelijk goed hier. Vorige keer dat ik ze zag waren ze aan het foerageren en vlogen ze rond, wat werkelijk een zeer spectaculair gezicht is. Maar nu was het duidelijk siësta voor hen. Toch heel leuk om gezien te hebben.

Flamingo's

Foto: Marjorie Janse

Met een voldaan gevoel reden we terug naar huis. Kees je wordt weer super bedankt voor je geweldige voorbereiding en de mooie plekken die je ons hebt laten zien. Compleet met leuke soorten en vaak zeer interessante achtergrondinformatie. Ik heb er iig weer ontzettend van genoten!

Broedgevallen Slechtvalk in Midden-Kennemerland, 2004-2022

Jos Vroege, Gerhard Dirks, Huub Huneke, Tjalling Kampstra

Inleiding

In 2018 verscheen de 'Vogelatlas van Nederland'. Peter van Geneijgen schreef daarin het stuk over de Slechtvalk. "De meeste Slechtvalken nestelen in de zuidhelft van Nederland met concentraties in stedelijk gebied, langs rivieren en in estuaria", zo stelt hij. "In Noord-Holland boven het Noordzeekanaal, Friesland en de Waddeneilanden is het aantal relatief klein. De vestiging hier wordt waarschijnlijk bemoeilijkt door de vele overwinteraars die tot diep in april een territorium bezetten. Zelfs voor gevestigde broedparen is het niet altijd mogelijk om zich te handhaven."

Uit de kaartjes waarin per atlasblok de broedzekerheid wordt aangegeven, valt op te maken dat de Slechtvalk in 1973-1977, 1998-2000 en 2013-2015 in het werkgebied van Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland niet heeft gebroed (Van Geneijgen, 2018). Uit de 'Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009' blijkt echter dat de Slechtvalk in 2004 in een nestkast op het terrein van Hoogovens in Velsen-Noord met succes jongen heeft grootgebracht. Ook in de periode daarna was de Slechtvalk op deze locatie broedvogel (Marcus, 2010). Hoe is die nestkast daar gekomen? En hoe is het de Slechtvalk in Midden-Kennemerland na dat eerste succesvolle broedgeval vergaan? Daarover gaat dit stuk.

Voorgeschiedenis

Op 6 februari 2002 nam Jos Vroege contact op met Peter van Geneijgen met de vraag of hij dat voorjaar op een studiedag van Roofvogelwerkgroep Noord-Kennemerlands Duin iets zou willen vertellen over Slechtvalken. Op de beoogde datum bleek dat niet mogelijk. Het lukte echter wel hierover op 12 december 2002 in De Hoep in Castricum voor de vogelwerkgroep een lezing te houden. In de aankondiging van die lezing in het 'Nieuwsblad voor Castricum' werd aangegeven dat in Nederland "negen tot tien paar" Slechtvalken broedden (noot 1). Dat was met name in het zuiden, "maar een aantal nieuwe vestigingen in noordelijke richting brengt nu ook het industrieterrein van Hoogovens in zicht" (Anonymous, 2002).

Na afloop van de lezing raakte Peter in gesprek met Rien Burger en Tjalling Kampstra. Rien was bij Hoogovens werkzaam geweest en Tjalling had een zoon die daar werkzaam was. Zij wisten het voor elkaar te krijgen dat in maart 2003 op de gashouder op het hoogoventerrein een nestkast voor Slechtvalken werd aangebracht. In 2004 werd die onmiddellijk in gebruik genomen. Het broedgeval was succesvol: op 3 juni konden door Peter twee mannetjes worden geringd. Beide jongen vlogen uit. Een van hen vestigde zich in Haarlem, 11 kilometer naar het zuidzuidoosten, waar vanaf 2008 op

de zendtoren met succes werd gebroed (Marcus, 2010; Blakenburg, 2013; Bijlsma & Van Geneijgen, 2018).

Slechtvalk, NHD, Vogelwater, 01-09-2019

Foto: Harold Rijnbergen

Broedgevallen bij Hoogovens

Op basis van ringgegevens van Peter van Geneijgen (2004-2009) en Jos Blakenburg (2010-2021), diens artikel over de Slechtvalk in Noord-Holland (Blakenburg, 2013), aantekeningen van Tjalling Kampstra en Jaap Olbers, en gegevens uit de verslagen van Roofvogelwerkgroep Noord-Kennemerlands Duin (Vlugt & De Reus, 2003; Levering 2004-2014; De Reus 2015-2016; Levering, 2017-2022) hebben wij een poging gedaan te reconstrueren hoe het de Slechtvalk op het hoogoverterrein is vergaan. De gegevens in de verslagen van de roofvogelwerkgroep werden aangeleverd door degenen die de Slechtvalken op het hoogoverterrein in deze periode in de gaten hielden: Rien Burger & Tjalling Kampstra (2003-2017) en Gerhard Dirks & Jaap Olbers (2018-2022). In bijlage 1 worden onze bevindingen samengevat.

Het slechtvalkpaar dat de nestkast op het hoogoverterrein in 2004 in gebruik nam, heeft hier waarschijnlijk 11 jaar op rij met succes gebroed. Het mannetje was een niet geringde, volwassen vogel. Het vrouwtje had geen kleurring, maar was wel geringd. Het is helaas nooit gelukt het ringnummer af te lezen. Opmerkelijk is dat zij in 2004 een juveniel kleed had en dus in haar tweede kalenderjaar was (Forsman, 2016). In 2004-2014 werden 41

eieren gelegd (gemiddeld: 3.7 per jaar) en vlogen tenminste 27 jongen uit (gemiddeld: 2.5 per jaar). Het eerste jaar werden de jongen begin juni geringd. Later gebeurde dat begin mei of zelfs eind april. Het legbegin - aanvankelijk 30 maart - was toen eind februari of begin maart: opmerkelijk vroeg (Bijlsma, 2021). Tweemaal werd slechts één jong geringd. In 2011 hebben “storende werkzaamheden in de buurt van de nestkast” hierbij mogelijk een rol gespeeld (noot 2), in 2013 is er misschien “herrie in de kast geweest met een indring(st)er” (Levering, 2011; 2013). Een deel van de eieren is toen wellicht ten prooi gevallen aan meeuwen.

3-niet bebroede Slechtvalk eieren, Hoogovens, 01-04-2016 Foto: Tjalling Kamstra

In 2015-2016 waren de broedgevallen in de nestkast bij Hoogovens in Velsen-Noord voor het eerst niet succesvol. “Het lijkt erop dat de vreemde man die in het broedseizoen is waargenomen voor zoveel onrust heeft gezorgd dat de eieren verloren zijn gegaan”, zo schreef Tjalling in 2015. “Inmiddels is de indringer weer weg en is de oude man weer terug.” In 2016 werd op 28 januari “een indringer verjaagd, die we hierna niet meer gezien hebben.” “Tweede helft februari zien we pas de eerste copulaties, maar weinig tot geen interesse in de nestkast.” “Bij controle van de kast op 11 maart zijn er nog steeds geen eieren.” Op 1 april bleken er toch drie eieren te zijn gelegd, maar die waren koud en dus niet bebroed. Ook op 25 april bleek dat het geval te zijn. “Mannetje zowel als vrouwtje zijn wel de hele tijd in de omgeving van de kast, zo af en toe even ‘binnen kijken’ en dan weer

op de railing zitten, poetsen en suffen.” Op 16 mei werden de eieren uit de kast gehaald. Die bleken embryo's te bevatten. De eieren waren een dag of zes bebroed (De Reus, 2015; 2016).

Over de maanden daarna schreef Tjalling: “Het adulte paar is tot nu toe steeds in het territorium gebleven.” Andere jaren verdween het mannetje meestal zodra de jongen uit het gebied verjaagd werden om dan half december weer terug te komen. “Wat opvalt is, dat de beide adulte vogels in oktober en november meer belangstelling voor de kast hadden dan in het voorjaar en ook wat luidruchtiger zijn. We denken dat het nog steeds wel hetzelfde paar is, als waar we in 2004 mee zijn begonnen” (De Reus, 2016). Nu denken wij daar anders over: na in 2015 al voor zijn positie te hebben moeten knokken, is het oude mannetje in 2016 waarschijnlijk verdreven. Ook de positie van het vrouwtje heeft onder druk gestaan: “Tot half maart was er weinig interesse in de kast en werd er in de tussentijd een indringster verjaagd” (Levering, 2017). Desondanks werd in 2017-2018 met succes gebroed: in beide jaren werden vier eieren gelegd en vlogen drie jongen uit. Die jongen werden pas eind mei geringd: de eileg was een aantal weken later dan voorheen (Levering, 2017). Ook dat kan duiden op een (gedeeltelijk) ander paar (noot 3).

In 2019 wist dit paar geen jongen groot te brengen. “In februari werden beide vogels gezien, soms kwamen ze samen aanvliegen waarbij het vrouwtje al roepend op de nestkast landde en het mannetje constant rond de gashouder bleef vliegen.” In de periode daarna bleken de valken echter weinig interesse in elkaar te tonen. “Dit had tot gevolg dat er ook geen eieren gelegd zijn ondanks dat het vrouwtje regelmatig in de kast gezien is” (Levering, 2019). Had dit iets te maken met het groot onderhoud aan de gashouder? In 2017, toen met succes is gebroed, werd hiermee een begin gemaakt. “Waarschijnlijk hierdoor zijn de valken vanaf half juli niet meer gespot en zijn zij uit het territorium verdwenen” (Levering, 2017). Op 3 oktober zat het vrouwtje echter weer op de gashouder en was zij dus weer terug in haar territorium. Ook in 2018 is met succes gebroed. In 2019 werden er geen eieren gelegd. Toch zijn de steigers in de buurt van de nestkast ook toen pas na het broedseizoen geplaatst en is daarna met de werkzaamheden begonnen. Ruim voor het nieuwe seizoen werd alles weer verwijderd.

In 2020 werd met succes gebroed. Half maart dook er andermaal een derde Slechtvalk op. “Beide valken kozen het luchtruim en er volgde een kort gevecht (als ik het goed zag met het vrouwtje). Niet veel later kwamen de valken terug en zochten een beschut plekje op bij de kast. In de periode daarna zaten ze vaak op een beschutte plek, de derde valk heb ik (gelukkig) niet meer waargenomen”, aldus Gerhard. Op 26 mei werd een poging gedaan de jongen te ringen, maar door een onaangekondigde staking kon de ringer niet op het bedrijf komen. “De week erna bij een nieuwe poging zat een jong al op het rooster voor de kast en moesten we de missie afblazen. Alle vier de jongen zijn uitgevlogen” (Levering, 2020) (noot 4). In 2021 werd slechts één jong geringd. “De andere twee eieren zijn niet uitgekomen.”

Wellicht “heeft de extreme kou in april in combinatie met de wind een rol gespeeld” (Levering, 2021). In 2022 werd eerst het vrouwtje en vervolgens ook het mannetje bij de nestkast gezien, maar er was sprake van “weinig interactie”. “Half april lag er 1 ei in de kast en daar bleef het bij, dit ei is verder niet uitgebroed” (Levering, 2022; Olbers & Dirks, 2023).

3 jonge Slechtvalken op duivenveren, Hoogovens, 15-05-2017 Foto: T. Kampstra

Broedgevallen in Heemskerk

In 2019 werd op het terrein van Hoogovens in Velsen-Noord na 15 jaar voor het eerst niet gebroed. Zes kilometer naar het noordoosten, op de Laurentiuskerk in Heemskerk, gebeurde dat wel: eind juni werden twee uitgevlogen jongen waargenomen. Dit broedgeval kent een interessante voorgeschiedenis die door Huub Huneke (2013, 2016a+b) in ‘De Winterkoning’ en een van de verslagen van Roofvogelwerkgroep Noord-Kennemerlands Duin (Levering, 2019) is beschreven.

Heemskerk heeft in het centrum een middeleeuwse Hervormde kerk met een geheel gemetselde toren en aan de rand van het centrum de Katholieke Laurentius kerk. Op 18 februari 2013 lagen er voor de deur van de Hervormde kerk, waarvan de toren in het bezit en beheer is van de gemeente, prooi-resten (Huneke, 2013). “Drie dagen later zat er hoog in de toren op een inpandig plateau een adulte vrouw slechtvalk een duif te plukken. Dat prooiplukken deed ze de hele winter” (noot 5). Vanaf half april

waren er geen waarnemingen meer. Het ging hier waarschijnlijk om een overwinteraar uit noordelijke streken.

Op 30 september 2013 was de Slechtvalk weer in de toren te zien, etend en slapend. Op 15 november werden aan de oostkant van Heemskerk twee 'spelende', op elkaar stootduikende Slechtvalken gezien: een man en een vrouw (duidelijk grootteverschil). Vanaf eind november werd ook de toren van de Laurentiuskerk gebruikt om prooi te plukken en te eten. Het plukplateau in de 1 meter dikke torenmuur van de Hervormde kerk bleef echter favoriet. In 2014, 2015 en 2016 waren de valken steeds in de eerste week van september terug in de toren en bleven daar tot in de eerste helft van april (Levering, 2019) (noot 6).

Mannetje Slechtvalk, Hervormde kerk, Heemskerk, 28-11-2014
Foto: Huub Huneke

In 2017 was de situatie anders: de valken vertrokken niet en de hele zomer was sprake van "broedindicerend gedrag van twee slechtvalken in en rond de toren van de Laurentiuskerk" (prooi brengen, roepend achter elkaar aanvliegen). Gebroed is er toen niet. Het mannetje was vermoedelijk onvolwassen. "In 2018 waren er in januari, februari en maart prooiresten te vinden in en rond beide torens. Gek genoeg geen zomerwaarnemingen." In voorjaar en zomer 2019 waren er rond en in de Laurentiustoren veel vlieg- en roepactiviteiten. Vaak werd prooi aangebracht. Daarbij werd ook een derde Slechtvalk gezien. Dit leidde tot veel kabaal. "Eind juni 2019 was het duidelijk: twee net uitgevlogen jongen vlogen rond en zaten op allerlei plekken op de toren. Gebroed is er in het hoogste open segment daarvan" (Levering, 2019).

Ook in 2020-2021 bleef Huub de Slechtvalken bij de Laurentiuskerk volgen. Net als het jaar daarvoor waren er in 2020 twee uitgevlogen jongen. Beide oudervogels bleken te zijn ge(kleur)ringd: de man op 22 mei 2013 op het Afval Energie Bedrijf van de gemeente Amsterdam in het westelijk havengebied, de vrouw op 2 mei 2017 op het EWI-gebouw van de TU Delft (Levering, 2020) - op 15 en 61 kilometer afstand van de Laurentiuskerk (noot 7). Ook dit vrouwtje was in 2019 bij de eerste succesvolle broedpoging dus nog een jonge vogel: in haar derde kalenderjaar. In 2021 brachten zij drie jongen groot. Twee van hen - beiden vrouwtjes - zijn, nadat zij op 26 mei (te vroeg) waren uitvlogen, een aantal maal naar de wildopvang in Krommenie gebracht en weer teruggeplaatst (Levering, 2021). Een van hen werd op 7 juli naar een gespecialiseerde roofvogelopvang gebracht. Pas in december bleek zij goed te kunnen vliegen én zelf prooien te kunnen bemachtigen. Toen is zij daar losgelaten (Van Bakel, persoonlijke mededeling).

In 2021 heeft het parochiebestuur in de tweede helft van het jaar gaas laten aanbrengen in de toren van de Laurentiuskerk. De valken kunnen hierdoor niet meer in de toren broeden. Om de goten te ontdoen van prooiresten die langs de leien naar beneden gleden moest steeds een hoogwerker worden ingezet: een flinke kostenpost. De schade aan de kerk werd bovendien te groot geacht: de uitwerpselen en prooiresten tasten het inwendige van de monumentale toren aan. “De vloeren en toren zijn van hout en zijn met zink bekleed. ‘Er ontstaan gaten in de zinken bekleding’. Hierdoor ontstaat houtrot in de onderliggende houten vloeren, ook al worden die regelmatig schoongemaakt.” Volgens de Monumentenwacht moet de zinken bekleding van de bovenste twee vloeren op korte termijn vernieuwd worden om te voorkomen dat er nog meer schade ontstaat (Kok, 2021).

Van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord kreeg het parochiebestuur de opdracht om vóór 8 februari 2022 in de nabije omgeving van de kerk minimaal twee geschikte alternatieve broedlocaties te realiseren. Dat lukte niet: pas begin maart werd een nestkast geplaatst. Beide Slechtvalken waren aanwezig: “Er werden tot de zomervakantie regelmatig twee exemplaren waargenomen.” Maar: “algemeen werd aangenomen dat er dit jaar niet gebreed is.” Dat bleek gelukkig toch het geval te zijn: in 2022 zijn op de Laurentiuskerk in Heemskerk twee jongen uitgevlogen (Levering, 2022; Schekkerman, 2022).

Conclusie

In 2004-2022 werden door de Slechtvalk op het hoogoverterrein in Velsen-Noord 18 broedpogingen gedaan: 15 succesvol, 3 niet succesvol. In 2019 was hier wel een slechtvalkpaar aanwezig, maar werden er geen eieren gelegd. Vanaf 2004 zijn tenminste 38 jonge Slechtvalken uitgevlogen (gemiddeld: 2.0 per jaar en 2.5 per succesvol jaar). Op de Laurentiuskerk in Heemskerk werd in 2019-2022 vier keer met succes gebreed. Daar vlogen uiteindelijk 9 jongen uit (2.3 per jaar). Dat er in 2013-2015 in het werkgebied van Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland geen broedgevallen van de

Slechtvalk waren, zoals uit de 'Vogelatlas van Nederland' valt op te maken (Van Geneijgen, 2018), klopt niet: in 2013-2014 werd op het terrein van Hoogovens met succes gebroed en in 2015 werd op deze locatie een niet-succesvolle broedpoging gedaan (noot 8).

Slechtvalken op de Laurentiuskerk, Heemskerk, 18-08-2020 Foto: Danny Bregman

Waarschijnlijk was het steeds hetzelfde slechtvalkpaar dat in 2004-2014 op het hoogoverterrein met succes voor nageslacht zorgde. Er zijn geen aanwijzingen dat de vestiging van dit paar werd bemoeilijkt door een overwinteraar. Alleen in 2013 hebben zij wellicht moeite gehad zich te handhaven - toen was er mogelijk sprake van een indring(st)er. Vanaf 2013 werden door dit paar minder eieren gelegd en in 2015-2016 wisten zij geen jongen groot te brengen. In 2016 heeft het mannetje waarschijnlijk na het broedseizoen het veld geruimd. Wij vermoeden dat dit te maken had met zijn leeftijd: hij was op dat moment tenminste 14 jaar oud en daarmee echt een oude vogel (noot 9).

De vestiging van de Slechtvalk in Heemskerk werd mogelijk wél bemoeilijkt door een overwinteraar: in 2013-2016 was van begin september tot half april een adult vrouwtje aanwezig. Vanaf november 2013 werd ook een mannetje gezien. In 2017 was er het hele jaar een slechtvalkpaar aanwezig - het mannetje was waarschijnlijk nog een jonge vogel (2kj). In 2018 werden in de zomermaanden geen Slechtvalken gezien. In 2019 brachten op de Laurentius kerk een adult mannetje en een derde kalenderjaar vrouwtje

jongen groot. Daarin slaagden zij ondanks de aanwezigheid van een indring(s)ter - een van de andere Slechtvalken die vanaf 2013 in dit territorium aanwezig waren?

Op het hoogoverterrein in Velsen-Noord zijn in 2011 en in 2019 de broedresultaten mogelijk op negatieve wijze beïnvloed door werkzaamheden. Dat het vrouwtje in 2019 geen eieren heeft gelegd zal, zo denken wij, echter vooral te maken hebben gehad met haar leeftijd. In 2004 deed zij in haar tweede kalenderjaar een eerste broedpoging. In 2019 zal zij als 16-jarige 'oude dame' daar waarschijnlijk niet meer toe in staat zijn geweest. Een jonger vrouwtje zal vanaf dat moment haar plaats hebben ingenomen (noot 10).

Dank

Met dank aan Jos Blakenburg en Peter van Geneijgen voor de ringgegevens van de Slechtvalken op het hoogoverterrein in Velsen-Noord, aan Marc van Bakel, Rob Bijlsma, Rien Burger, Peter van Geneijgen, Henk Levering, Jaap Olbers, Hans Stapersma en Dook Vlucht voor hun commentaar op eerdere versies van dit artikel, en aan Danny Bregman en Harold Rijnbergen voor de toestemming hun foto's als illustratie bij dit artikel te gebruiken.

Literatuur

Anonymous (2002, 4 december). Lezing Vogelwerkgroep over teloorgang van slechtvalk. *Nieuwsblad voor Castricum*.

Bijlsma, R.G. (2021). Trends en broedresultaten van roofvogels in Nederland in 2020. *De Takkeling*, 29(1), 8-48.

Bijlsma, R.G., & Geneijgen, P. van (2018). Het voedsel van Nederlandse Slechtvalken *Falco peregrinus*, met bijzondere aandacht voor de postduif *Columba livia*. *De Takkeling*, 26(3), 254-276.

Blakenburg, J. (2013). Opkomst van de slechtvalk in Noord-Holland. *Tussen Duin & Dijk* 12(4), 4-7.

Forsman, D. (2017). *Roofvogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Handboek determineren van vliegbeelden*. Zeist: KNNV Uitgeverij.

Geneijgen, P. van (2014). Herkomst en populatiedynamiek van broedende Slechtvalken *Falco peregrinus* in Nederland: de eerste 24 jaar van een populatie in opbouw. *De Takkeling*, 22(2), 148-162.

Geneijgen, P. van (2018). Slechtvalk *Falco peregrinus*. In: Sovon Vogelonderzoek Nederland, *Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering* (pag. 378-379). Utrecht: Kosmos.

Huneker, H. (2013). Lekker uit de wind. *De Winterkoning*, 48(4), 8-12.

Huneker, H. (2016a). Oog in oog; letterlijk. *De Winterkoning*, 51(4), 28-29.

Huneker, H. (2016b). Heemskerkse Slechtvalk; tijd- en plaatstrouw. *De Winterkoning*, 51(4), 29-30.

Kok, E. (2021, 27 november). Gaas moet broedende slechtvalk weren. Laurentiuskerk neemt maatregelen. *Noordhollands Dagblad*.

Levering, H. (2004-2014). *Verslagen roofvogelinventarisatie 2004-2014*. Castricum: Roofvogelwerkgroep Noord-Kennemerlands Duin.

Levering, H. (2017-2022). *Verslagen roofvogelinventarisatie 2017-2022*. Castricum: Roofvogelwerkgroep Noord-Kennemerlands Duin.

Marcus, P. (2010). Slechtvalk. In: C.J.G. Scharringa, W. Ruitenbeek, & P.J. Zomerdijs (Red.), *Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009* (pag. 130-131). Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland / Landschap Noord-Holland.

Olbers, J., & Dirks, G. (2023). Verslag broedseizoen 2022, Slechtvalk Tata. *De Winterkoning*, 58(1), 23.

Reus, A.J.C. de (2015-2016). *Verslagen roofvogelinventarisatie 2015-2016*. Heerhugowaard: Roofvogelwerkgroep Noord-Kennemerlands Duin.

Schekkerman, H. (2022). Vogelwaarnemingen Midden-Kennemerland, mei-juli 2022. *De Winterkoning*, 57(4), 36-47.

Sovon Vogelonderzoek Nederland (2021). *Vogelbalans 2021*. Nijmegen: Auteur

Flug, D., & Reus, A. de (2003). *Verslag roofvogelinventarisatie 2003*. Bergen / Heerhugowaard: Roofvogelwerkgroep Noord-Kennemerlands Duin.

Zweers, J. (2017). De Slechtvalk, terug van weggeweest. *De Winterkoning*, 52(4), 18-21.

Noten

1. In de 'Vogelatlas van Nederland' werd het aantal territorium houdende paren in 2013-2015 geschat op 130-170 (Van Geneijgen, 2018). Volgens de 'Vogelbalans 2021' zou inmiddels sprake zijn van "minstens 200 broedparen" (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2021).
2. De werkzaamheden aan het deel van de gashouder waaraan de nestkast hing, werden uitgesteld tot na het broedseizoen. In die periode - eind juni tot half september - werden ook de volwassen Slechtvalken niet gezien. Aan andere delen van de gashouder werd tijdens het broedseizoen wel gewerkt.
3. Op 20 maart 2018 werd door Gerhard Dirks op het hoogoverterrein in Velsen-Noord een Slechtvalk gefotografeerd met aan de linkerpoot een grijs/witte ring (waarvan de code op de foto helaas niet is af te lezen) en aan de rechterpoot een aluminium ring - volgens Peter van Geneijgen een combinatie die in de aan Nederland grenzende Duitse deelstaat Nordrhein-Westfalen tot ongeveer 2018-2019 is gebruikt. Het nieuwe mannetje?
4. Gerhard Dirks en Jaap Olbers hebben in 2020 ringen van Postduiven verzameld bij het slechtvalknest op het hoogoverterrein (Levering, 2020). Van de 33 postduifringen was 27% afkomstig van een 1kj, 51% van een 2kj en 22% van 3kj of ouder. Bij Postduiven geslagen door Haviken in het Noord-Kennemerlands Duin was dat, zo blijkt uit gegevens van Dook Flug, 50%, 28% en 22%. Slechtvalken blijken dus veel minder 1 kj- en veel meer 2kj-vogels te slaan. Bij 12% van de Postduiven geslagen door een Slechtvalk op het hoogoverterrein ging het om een lokale vogel, bij 6% om een vogel die onderweg was en bij 82% om een vogel die was verdwaald. Bij Postduiven geslagen door Haviken in het Noord-Kennemerlands Duin was dat niet veel anders (namelijk: 8%, 10% en 82%).

5. De prooien van de Slechtvalken in Heemskerk, waarvan Huneke (2013, 2016b), Levering (2019-2021) en Zweeris (2017) eerder overzichten gaven, zijn te vinden in bijlage 2. Op deze prooienlijst staan, in vergelijking met die van de Werkgroep Slechtvalk Nederland (Bijlsma & Geneijgen, 1998), naar verhouding weinig Postduiven en Spreeuwen, en veel Kieviten, Houtsnippen en Kauwen. Het relatief geringe aantal Postduiven zou, behalve met een relatief geringe dichtheid aan duivenmelkers (Bijlsma & Van Geneijgen, 2018), te maken kunnen hebben met het feit dat de overgrote meerderheid van de prooiëren van de Slechtvalken in Heemskerk afkomstig is uit de periode 2013-2018 en dus (vooral) van overwinteraars. De Postduiven waren, net als die bij Hoogovens, vooral tweedejaars vogels ('jaarlingen'). Opmerkelijk is ook dat op de prooienlijst uit Heemskerk meer Kluten te vinden zijn dan op de 47x zo lange prooienlijst van de Werkgroep Slechtvalk Nederland.
6. Op 28 november 2014 stond Huub, na het beklimmen van de toren van de Hervormde kerk en het openen van het luikje dat toegang verschaft tot het plukplateau, 10 minuten 'oog in oog' met een mannetje Slechtvalk dat zich tegoed deed aan een Spreeuw (Huneke, 2016a). Na bestudering van de door Huub gemaakte foto werd deze vogel door Peter van Geneijgen als "3 kj of ouder" aangemerkt: "Een van de tertials is duidelijk verbleekt en dus nog niet geruid. Het is er wel eentje uit een adult kleed. Deze ruit nu dus minimaal naar het tweede adulte kleed." "Onze broedvogels zijn in september/oktober al helemaal klaar met de rui maar overwinteraars uit Scandinavië of de toendra zijn een stuk later en maken de rui in het overwinteringsgebied af. Dit is dus een overwinteraar."
7. Bij Slechtvalken in Nederland blijken de vrouwen zich gemiddeld (ruim) twee keer zo ver van hun geboorteplaats te vestigen dan mannen. In de eerste fase van de groei van de populatie (1990-2008) was die afstand gemiddeld 149 en 75 kilometer, in de periode daarna (2008-2013) gemiddeld 112 en 47 kilometer (Van Geneijgen, 2014). Bij het broedpaar uit Heemskerk liggen die afstanden duidelijk onder het gemiddelde.
8. Behalve in Midden-Kennemerland (vanaf 2004 bij Hoogovens in Velsen-Noord) en de Zaanstreek (vanaf 2009 op de zendtoren in Wormer; Blakenburg, 2013) heeft de Slechtvalk inmiddels ook gebroed in de regio Alkmaar: in 2021 lijkt sprake te zijn geweest van een broedgeval op de Huisvuilcentrale in de Boekelermeer. "Eieren zouden gelegd zijn in een emmer met grit." Net als in 2008 werd overwogen om hier een nestkast te plaatsen. Ook nu werd daar echter vanaf gezien (Vlugt, persoonlijke mededeling).
9. Van 20 Nederlandse Slechtvalken waarbij op basis van ringgegevens bekend is tot welke leeftijd zij een territorium wisten te behouden, was op het moment dat zij van de broedplaats verdwenen de gemiddelde leeftijd bij de mannen 6.1 kalenderjaar (range: 2-11) en bij de vrouwen 7.9 kalenderjaar (range: 2-16) (Van Geneijgen, 2014). Als het eerste slechtvalkmannetje op het hoogoventerrein in 2016 inderdaad is verdreven en als het tweede mannetje dit territorium sindsdien bezet heeft weten te houden, was hij in 2022 tenminste 7 jaar oud. Het is goed mogelijk dat hij, na een mislukt broedseizoen, in 2023 zal worden afgelost door een derde mannetje.
10. Van Geneijgen (2014) stelt dat vrouwelijke Slechtvalken waarschijnlijk "in een vrij klein gebied blijven nadat ze ergens zijn neergestreken". "Binnen dat gebied kennen ze waarschijnlijk alle bezette en potentiële broedplaatsen." Als in 2019 de 'oude dame' van het hoogoventerrein heeft plaatsgemaakt voor een jonger vrouwtje, zal dat jonge vrouwtje waarschijnlijk al enige tijd in de regio aanwezig zijn geweest en daar haar kans hebben afgewacht.

Jaar	Legbegin	Eieren	Geringd	Ringdatum	Man	Vrouw	Uitgevlogen	Bijzonderheden
2004	30 mrt	3	2	3 juni	2	0		2 1 ei niet uitgekomen
2005	6 mrt	4	4	3 mei	1	3		3 4de jong nog op kast bij uitvliegen
2006	3 mrt	4	3	3 mei	0	3		2 1 ei met 2 misvormde embryo's (o.a. krulpoten)
2007	27 febr	4	2	2 mei	1	1		2 2 eieren niet uitgekomen
2008	28 febr	4	4	28 apr	3	1		4
2009	1 mrt	4	4	6 mei	3	1		4
2010	1 mrt	4	3	4 mei	1	2		3 1 ei niet uitgekomen, 1 jong met pootbeschadiging
2011	26 febr	4	1	2 mei	0	1		1 2 eieren niet uitgekomen (1x wel embryo), 1 ei weg
2012	27 febr	4	3	3 mei	1	2		3 1 ei stuk
2013	4 mrt	3	1	8 mei	1	0		1 2 eieren weg (meeuwen?)
2014	25 febr	3	2	2 mei	0	2		2 1 ei niet uitgekomen
2015	27 febr?	3	0		0	0		0 2 eieren niet uitgekomen, 1 ei weg
2016	27 mrt?	3	0		0	0		0 3 eieren met embryo's, ca 6 dagen bebroed
2017	22 mrt	4	3	29 mei	0	3		3 1 ei niet uitgekomen
2018	15 mrt	4	3	22 mei	0	3		3
2019	nvt	0	0		0	0		0
2020	24 mrt?	4	0		?	?		4 niet geringd door staking
2021	20 mrt	3	1	20 mei	1	0		1 2 eieren voor onderzoek naar Naturalis
2022	< 14 apr	1	0		0	0		0
Totaal		63	36		14	22	38	

[Bijlage 1. Broedresultaten van de Slechtvalk bij Hoogovens in Velsen-Noord]

	Gram	Heemskerk 2013-2021		WSN 2001-2018	
Wintertaling	300	10	4%	91	1%
Dodaars	160	5	2%	61	1%
Waterral	120	1	0%	60	1%
Waterhoen	352	7	3%	105	1%
Scholekster	530	1	0%	18	0%
Kluut	306	6	3%	5	0%
Goudplevier	214	11	5%	66	1%
Kievit	200	19	8%	219	2%
Groenpootruiter	174	1	0%	29	0%
Gutto	285	1	0%	28	0%
Houtsnip	300	18	8%	133	1%
Watersnip	105	7	3%	101	1%
Kokmeeuw	250	4	2%	119	1%
Visdief	120	7	3%	25	0%
Postduif	375	65	29%	4067	39%
Houtduif	500	6	3%	20	0%
Turkse Tortel	150	8	4%	184	2%
Halsbandparkiet	150	1	0%	4	0%
Kauw	246	21	9%	79	1%
Ekster	225	2	1%	15	0%
Merel	100	13	6%	301	3%
Koperwiek	75	2	1%	101	1%
Spreeuw	75	8	4%	1795	17%
Appelvink	55	1	0%	93	1%
Totaal		225	98%	10546	74%

[Bijlage 2. Prooien van de Slechtvalk op de Hervormde kerk en de Laurentiuskerk in Heemskerk en op de prooienlijst van de Werkgroep Slechtvalk Nederland (WSN)]

Prooiresten Slechtvalk, Herv kerk Heemskerk, 14-03-2018

Foto: Huub Huneke

Het weer was niet perfect, de wind was stevig uit het westen, niet het weer voor veel trek. Toch waren er 4 jeugdleden naar het strandplateau gekomen en samen met 2 begeleiders <Hans en Dick> liepen we langs de duinen naar het noorden.

Bij het plateau vloog een grote groep Spreeuwen rond die waren aan het foerageren bij het zien van een Sperwer gingen de Spreeuwen op een bol vliegen waardoor de Sperwer het niet zag zitten om er een buit te maken en vloog weg. Er was weinig trek, dus keken we goed in het rond of er wat op de grond of in de struiken zat. In de duindoorns zaten wat Koperwieken van de bessen te snoepen, op de grond scharrelde wat Groenlingen rond met Boomleeuweriken; in de uitgebloeide teunisbloemen zaten Putters heerlijk van de zaden te eten. Even verder op liep een Zanglijster voedsel te zoeken, terwijl een Merel het bij de duindoorns probeerde. Drie leden hadden een camera bij zich, zo een die het heel dicht bij kan halen, dan konden ze van dicht bij de vogels goed bekijken < slim >.

Ook zat er nog een Roodborsttapuit in het zonnetje. Terug liepen we over het strand, met harde westenwind is er kans op bijzondere soorten die naar de kust worden geblazen, maar het mocht niet zo zijn dat er bijzondere soorten werden gezien. Wel Zilvermeeuwen en Kokmeeuwen, verder nog wat Drieteenstrandlopers en ver in zee een groepje Zwarte zee-eenden; ook vlogen er Aalscholvers rond. Terug bij het strandplateau liepen we door naar de grote parkeerplaats waar ook nog wel eens bijzondere soorten zitten. Er zaten enkelen Tapuiten; twee leden probeerden ze zo dicht mogelijk te benaderen waarbij ze achter een geparkeerde auto sluipend dichterbij kwamen en zo foto's konden maken. Ook zaten er wat Graspiepers en Boomleeuweriken, en verder nog wat Kraaien.

Ondertussen was het best zonnig geworden, dat was wel lekker om weer naar huis te fietsen.

Vogelwaarnemingen Midden-Kennemerland, nov 22- jan 23

Hans Schekkerman

Dit overzicht beslaat de periode 1 november 2022 t/m 31 januari 2023. De selectie van interessante waarnemingen is samengesteld op basis van meldingen op Waarneming.nl en Trekellen.nl, en van de vinkenbaan. Alle melders worden hartelijk bedankt voor het invoeren. Waar in dit overzicht een totaal aantal *waarnemingen* wordt genoemd zijn meldingen van dezelfde locatie op dezelfde dag als 1 geteld; waar dit niet is gebeurd wordt gerept van het aantal *meldingen*. Afkortingen: tp=ter plaatse; kj=kalenderjaar; ad=adult; juv=juveniel; m=man; v=vrouw(kleed); ovv=overvliegend, Z=naar Zuid etc; NHD=Noordhollands Duinreservaat.

Terugblik 2022

In 2022 werden in ons werkgebied 269 inheemse vogelsoorten vastgesteld, vier meer dan het gemiddelde over de voorgaande vijf jaren. Nieuw voor de regio waren Siberische Taling en Noordse Boszanger. De regiolijs telt daarmee nu 356 soorten. Bijzonderheden in 2022 waren daarnaast Roodkopklauwier, Bergfluit, Raddes Boszanger (ringvangst) en Zwartkopgors. Ook vermeldenswaard zijn een Steenuil (5 apr Westert, ontbrak in overzicht feb-apr), 4 Vale Pijlstormvogels, 7 Steppekiekendieven, 10 Roodpootvalken, Zwarte Zeekoet, 4 Steltkluten, Graszanger (11 sep bij Noordpier, ontbrak in overzicht aug-okt), Orpheusspotvogel, Grauwe Fit, Humes Bladkoning en 2 Pallas' Boszangers. Bijzondere broedgevallen of -territoria waren er van Grote Karekiet (2), Engelse Gele Kwikstaart (3-4) en Roodmus (3 territoria). Ook dit jaar hielden weer enkele vogelaars een regio-jaarlijst bij. Van hen zag Hans Groot opnieuw de meeste soorten in ons werkgebied: 240.

Nov-jan algemeen

November was zacht, vrij nat en erg zonnig, met overwegend zuidwestelijke luchtstroming maar ook een korte kou-inval op 19-20 nov. De eerste weken van december verliepen nogal koud, met 's nachts temperaturen rond het vriespunt. Van 11-18 dec vroom het 's nachts matig en kwam de temperatuur overdag net boven nul; aan het einde van de week kon er worden geschaatst maar er was ook nog genoeg open water te vinden. De kou bracht aanvankelijk weinig trek op gang, maar op de laatste dag volgde toch nog een vorstvlucht van Kievieten, goudplevieren en watersnippen, misschien wel doordat toen ook een gure wind opstak. De rest van dec verliep zacht onder invloed van een zuidwestelijke stroming. Januari was zacht, nat en somber. De eerste twee weken waren recordzacht met erg wisselvallig weer met veel regen en soms veel wind. Daarna werd de stroming noordelijk en werd het kouder. Vanaf 21 jan brachten uitlopers van hogedrukgebieden rustig weer met nachtvorst maar ook met mist. In de laatste week lag de temperatuur rond normaal bij een noordwestelijke stroming.

De zeldzaamste vogelsoorten in deze periode waren Pallas' Boszanger, Humes Bladkoning, een Koereiger en 4 Papegaaiduikers. Verder waren er

weinig bijzondere fenomenen. Invasies van Barmsijs of Pestvogel bleven uit. Op de stranden waren meeuwen schaars door het ontbreken van aanspoelsel en een zandsuppletie verder noordelijk langs de kust. In dec pleisterden wel tot maximaal enkele duizenden zwarte zee-eenden op zee.

Wilde Zwaan

Vanaf 15 nov aanwezig in Infiltratiegebied Castricum; maximum 26 op 18 dec. In jan max. 10 in de Vennewaterspolder en 5 bij De Westert, NHD Egmond.

Kleine Zwaan

19 nov – 9 O Infiltratiegebied Castricum – Arnold Wijker

20 nov – 1 O Hazenduin NHD Castricum – H. Groot, H. Boersma

Kleine Rietgans

Tussen 10 nov en 4 dec werden in totaal 1100 doortrekkers gemeld. Op 21 jan vlogen er alweer 800 NO over NHD Castricum. De laatste jaren zien we vrij veel Kleine Rietganzen langstrekken, geheel tegen de sterk afnemende trend in van het aantal overwinteraars in Nederland. Kennelijk loopt de trekroute van het restant vogels dat nog steeds naar de traditionele pleisterplaats bij Brugge (België) trekt en alweer in jan-feb terugvliegt naar Denemarken, over onze regio.

Toendrarietgans

In nov en begin dec geregeld overtrekkende groepen. Begin jan pleisteraars in de Heemskerker Noordbroek (2 exx) en in de Wijkermeerpolder (max. 13).

Krooneend

16 dec – 1m Spinmeer, Infiltratiegebied Castricum – Elly Rozemeier

18 dec – 4 Hoefijzermeer, NHD Castricum – Remco Oosterlaar e.a.

IJseend

Enkelingen vlogen langs Castricum aan Zee op 5 nov, 3, 27 en 30 dec, en 3 jan (Hans Schekkerman, Hans Groot, Rob van Bemmelen).

Grote Zee-eend

Tussen de 1000-3000 Zwarte Zee-eenden die in dec voor onze kust pleisterden bevonden zich ook tientallen Grote Zee-eenden. Hun aantal was alleen bij benadering vast te stellen wanneer de 's nachts noordwaarts verdrifte groepen zee-eenden 's morgens vroeg een stukje terugvlogen langs de zeetrekpost. Tussen 18 dec en 5 jan werden er geregeld meer dan 30 geteld, met maxima van 92 op 27 dec en 70 op 5 jan.

Nonnetje

13 nov – 6 v tp Hoefijzermeer, NHD Castricum – Remco Oosterlaar e.a.

4 dec – 1 v tp Uitgeestermeer – H. Schekkerman

3 jan – 1 v Z Castricum aan Zee – H. Groot, R. van Bemmelen

8 jan – 1 v Limmegat, Uitgeestermeer – R. Oosterlaar

Nonnetjes, Hoefijzermeer, 13 november 2022

Foto: Hielke Boomsma

Patrijs

Meldingen van de bekende plekken ten oosten van Beverwijk en bij Egmond. Sinds kort worden Patrijzen op waarneming.nl 'verborgen' weergegeven, omdat er m.n. in Z-Nederland illegale vangpogingen zijn geconstateerd.

Parelduiker

Over zee werden langsvliegende Parelduikers gemeld op 10, 19 en 30 nov, 12 en 21 dec, en 2 jan. Bij de Noordpier verbleven exemplaren op 21-23 nov en 17 dec.

IJsduiker

Eerstejaars IJsduikers pleisterden bij de Noordpier op 10-11 nov en 24 nov (Hans Kuperus, Sandra Teer). Over zee langsvliegende vogels werden gemeld op 10 en 22 nov, en 22 jan (H. Schekkerman, Cees Baart, R. van Bemmelen).

Roodhalsfuut

In totaal 10 exx over zee (op 16, 19, 20, 24 nov, 26 dec en 11 jan) is een vrij groot aantal voor recente jaren.

Kuifduiker

8 jan – 1 Z Castricum aan Zee – H. Groot, H. Boomsma

Grauwe Pijlstormvogel

2 nov – 4 Z Castricum aan Zee – H. Schekkerman e.a.

26 dec – 3 Z Castricum aan Zee – Guido Keijl

Vaal Stormvogeltje

11 nov – 1 doervondst Noordersluis, IJmuiden – Coby Hensen

29 dec – 1 Z Castricum aan Zee - G. Keijl

Kuifaalscholver

Bij de Noordpier waarnemingen uit de gehele periode, doorgaans enkelingen maar 3 exx op 14 dec (Theo Admiraal).

Koereiger

7-17 jan – 1 tp Starting/Dorreegeest, Akersloot – Dennis Bohmer e.v.a. Op 3 feb werd de vogel hier opnieuw gezien.

Koereiger, Dorreegeest, 8 jan

Foto: Marion Geerts/Bart Pelt

Kleine Zilverreiger

19-26 jan - 1 tp Heemskerk en Heemskerkerduin – Piet Admiraal e.a. Afwisselend langs dorpsvijvers in westelijk Heemskerk en langs slootjes in het tuinbouwgebied. Begin feb zat de vogel in de Castricummerpolder.

Grote Zilverreiger

De slaapplaatstelling in okt leverde slechts 22 Grote Zilvers op; op het start-eiland in het Alkmaardermeer werd niet geslapen vanwege vuur stokende recreanten. In dec sliepen er hier weer 53, plus 4 in de eendenkooi bij Uitgeest en 12 bij de Karpervijver: totaal 69 (Werkgroep Zilverreiger).

Roerdomp

Waargenomen in Hoefijzermeer/Infiltratiegebied gedurende de hele periode.

Visarend

18 nov – 1 vissend Koningsduin, NHD Castricum – Daan Bijman. Evenaring van de laatste najaarsdatum in de regio; er zijn maar 2 eerdere november-gevallen, waarvan 1 pleisterend van 14-17 nov 2014.

Zeearend

18 dec – 1 onv Z over zee, Castricum aan Zee – Hans Schekkerman
27 jan – 1 onv ZO Koningsduin, NHD Castricum – Wouter Bol, Erwin Reinstra

Rode Wouw

29 jan – 1 ovv Zanderij, Castricum – Maarten Drost

Blauwe Kiekendief

Zestien waarnemingen in nov, 7 in dec en 7 in jan. In jan werden Blauwe Kieken niet meer gemeld uit het duin, maar alleen nabij het Uitgeestermeer: in de Hempolder en Dorregeesterpolder.

Smelleken

Een ringvangst op de vinkenbaan op 24 nov betrof een vrouwtje met een fors formaat dat wijst op de IJslandse ondersoort *subaesaalon*, nog maar zelden vastgesteld in Nederland. De volgende dag was zij nog aanwezig bij het zweefvliegveld. Andere Smellekens werden gemeld op 13 en 15 nov (2 exx) en 15 jan.

Slechtvalk

Zes waarnemingen in nov, 10 in dec en 12 in jan. Het ging decennialang crescendo met de Slechtvalk in Nederland, maar inmiddels lijkt de populatie negatieve gevolgen te ondervinden van vogelgriep. Na een uitbraak in 2016 bij o.a. eenden en ganzen viel de stand in Noord-Nederland met 25% terug; bij enkele dode Slechtvalken is daadwerkelijk vogelgriep vastgesteld. Zieke watervogels zonderen zich vaak af en vertonen afwijkend gedrag, waardoor ze voor Slechtvalken waarschijnlijk aantrekkelijke prooien vormen.

Kleine Strandloper

3-4 nov – 2 tp Noordpier IJmuiden – Hanno Pet, Jennifer Stroo

Bokje

Vijf waarnemingen in nov, 16 in dec en 4 in jan. Zoals gebruikelijk bij vorst steeg het aantal waarnemingen in de tweede week van dec, met name op de 18^e (11 exx). Er werden maximaal 2 exx bijeen gezien.

Zwarte Ruiter

Een Zwarte Ruiter (aanvankelijk 2 exx) pleisterde in de Heemskerker Noordbroek en (soms) de Castricumerpolder van 13 nov tot 9 dec. Op 14 dec (in de vorstweek) vloog er een Z langs de vinkenbaan.

Rosse Franjepoot

5 nov – 1 tp Noordpier IJmuiden – Willem Olbers
16 nov – 1 Z Castricum aan Zee – H. Groot, H. Schekkerman
23-29 nov – 2 tp Noordpier IJmuiden – Willem Olbers e.a. Op de 23^e vloog hier ook nog een derde vogel voorbij (H. Groot).

Middelste Jager

Waargenomen op zee en bij de Noordpier op 2, 5 en 13 nov (Joost van der Sluis, H. Schekkerman, R. Oosterlaar).

Kleine Jager

Tien exx over zee of bij de pier in nov, gevolgd door twee late op 5 en 8 jan.

Rosse Franjepoot, Noordpier, 27 november

Foto: Roef Mulder

Grote Jager

13 jan – 1 Z zee t.h.v. Egmond-Binnen – J. Schagen

14 jan – 1 N Castricum aan Zee – R. van Bemmelen

hybride Zilvermeeuw x Kleine Mantelmeeuw

22 jan – 1 ad tp De Baandert, Heemskerk – R. Altenburg, Roef Mulder. “*Still going strong!* Al vanaf 2009 's winters als adult op deze vijver aanwezig, dus minimaal 18 jaar oud.”

Kleine Burgemeester

26 nov – 1 2kj Noordpier IJmuiden – R. Altenburg, Thijs de Jong

12 dec - 1 2kj strand t.h.v. Egmond-Binnen – J. Schagen

13 dec – 1 2kj Infiltratiegebied Castricum – Hans Stapersma

Geelpootmeeuw

Vijf waarnemingen langs de zeekust tussen 10 nov en 5 jan.

Pontische Meeuw

17 Waarnemingen verdeeld over de hele periode, alle langs de kust m.u.v.
1 ex bij het Zeerijdsdijkje, Bakkum, op 18 jan (H. Groot).

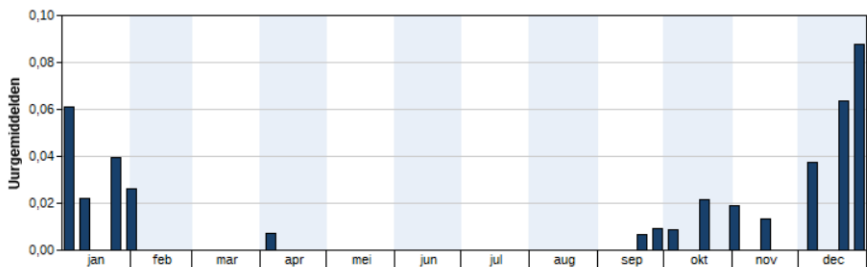
Alk

In nov en dec waren Alken opvallend talrijk voor onze kust. Er werden er in totaal 198 gemeld, tegen 119 Zeekoeten, die normaliter in de meerderheid zijn onder de op soort gedetermineerde alk/zeekoeten. In de tweede helft van nov pleisterden tot 10 ogenschijnlijk gezonde Alken rond de Noordpier.

Alk, Noordpier IJmuiden, 12 nov

Foto: Arjan Bakker

Papegaaiduiker: seizoenspatroon langs Castricum aan Zee (bron: Trektellen.nl).

Papegaaiduiker

Vier waarnemingen langs Castricum aan Zee; op 27, 30 en 31 dec en op 1 jan (G. Keijl, H. Groot, H. Schekkerman). Niet ondenkbaar is dat ze deels dezelfde vogel betreffen, maar in deze periode werden ook langs Camperduin meerdere vogels opgemerkt. Op onze zeetrekpost zijn sinds 1975 in totaal 26 Papduikers geteld in 3977 uren; je moet dus gemiddeld ruim 152 uur zitten om er één te zien te krijgen. In dec-jan heb je minder zitvlees nodig, maar toch nog ruim 27 uur gemiddeld. De soort lijkt vanaf feb schaarser te zijn (zie figuur), maar van de 12 strandvondsten in het waarnemingenarchief stammen en 6 uit feb en mrt, net zo veel als uit dec en jan.

Kleine Alk

12 nov – 1 tp Noordpier IJmuiden – Casper Kuijper

19 nov – 2 N 1tp Noordpier – H. Groot, W. Stam, K. de Ruijter

20 nov – 3 Z 14 N zee thv Egmond en Castricum – J. Schagen, H. Groot e.a.

20 nov – 2 N 1tp Noordpier – H. Schekkerman, R. v Bemmelen

21 nov – 1 Z Castricum aan Zee – Hans Kuperus

Velduil

13 nov -1 ZO De Hoge Toren – Willem Olbers

8 dec – 1 tp Westerduinen, NHD Heemskerk – Gerhard Dirks

27 dec – 1 tp Wijkermeerpolder, Beverwijk – Rein Beentjes

20 jan – 1 tp Wijkermeerpolder, Beverwijk – Michel Braad, Wauter Klok

Pestvogels, Uitgeest, 23 nov

Foto: Hielke Boomsma

IJsvogel

IJsvogels hebben de vorstweek in dec goed overleefd: na 18 dec werden er even veel gemeld (57 exx) als in de vrijwel even lange periode daarvoor (56).

Strandleeuwerik

10 nov – 7+1 Z Castricum aan Zee – H. Schekkerman

13 nov – 2 Z Vogelduin-Zuid, NHD Bakkum – R. Altenburg e.a.

Grote Pieper

4 nov – 1 Z De Krim, NHD Egmond – J. Schagen

8 nov – 1 tp vinkenbaan

Pestvogel

23-24 nov – 2 tp Middelweg, Uitgeest – Roef Mulder e.v.a.

25 nov – 1 tp Hoefijzermeer, NHD Castricum – Kees Roselaar

22 dec – 2 ZW Limietweg, NHD Castricum – H. Schekkerman

Cetti's Zanger

Gemeld van de gebruikelijke plekken, plus pompstation Wim Mensink (NHD Heemskerk) op 3 nov (Dick Groenendijk). Een mooie bevestiging dat Cetti's Zangers vooral in het najaar uitzwerfen naar nieuwe plekken was dat een jonge vogel geringd in de Biesbosch (het kerngebied in NL) op 15 sep werd gevangen op de vinkenbaan tijdens de jeugdexcursie op 13 nov.

Sperwergrasmus

14 nov – 1 1kj ringvangst vinkenbaan. Een late vogel.

Siberische Braamsluiper

1 dec – 1 ringvangst vinkenbaan (in afwachting van DNA-analyse).

Pallas' Boszanger

26-27 nov – 1 tp Middenweg, NHD Bakkum – KD Dijkstra e.a.

29 nov – 1 ringvangst vinkenbaan

Humes Bladkoning

16 nov – 1 ringvangst vinkenbaan

Siberische Tjiftjaf

Vangsten vinkenbaan op 5, 11, 13 nov en 1 dec. Veldwaarnemingen op 13 en 24 nov (2 exx) (Frans ten Berge, J. Schagen, R. v Bemmelen, H. Groot).

Klapekster

28 okt - 5 nov – 1 Hoge Toren, NHD Bakkum – Marion Geerts/Bart Pelt e.a.

Roek

13 nov – 3 Z Vogelduin-Zuid, NHD Bakkum – R. Altenburg e.a.

14 nov – 3 Z Ronde Berg, NHD Egmond – J. Schagen

Bonte Kraai

7 jan – 1 Z Noordpier IJmuiden – Edwin & Alexander Kerssens

28 jan – 1 Z Zeerijdsdijkje, Bakkum – H. Kuperus

Barmsijs

23 meldingen tussen 8 nov en 3 jan, zowel van Grote als Kleine Barmsijzen.

Frater

5 nov – 15 tp Forteiland IJmuiden – Jan Zorgdrager

Europese Kanarie

3 dec – 1 ovv Glopstukken, NHD Castricum – H. Groot, H. Schekkerman

Kruisbek

Slechts 2 waarnemingen in deze periode, op 16 (2 exx) en 26 nov (1).

IJsgors

13 nov – 1 Z landtrekpost Vogelduin, NHD Bakkum

Sneeuwgor

18 waarnemingen (45 exx) in nov, 13 (64 exx) in dec en 2 (2 exx) in jan; alle langs het strand, bij de Noordpier of in het buitenduin.

Geelgor

Doortrekkers door het duin op 12, 13 (2 exx), 14 (5), 19 en 20 nov.

Nieuwe (jeugd)leden

Redactie

N. Meinster
I.L. Brandenburg
D.B. Bijman
M. van Noort
M. Kuipers
R. van Rij
M.J.H. Rupert

Castricum
Heemskerk
Egmond-Binnen
Castricum
Castricum
Limmen
Heiloo

Lezingen & Excursies, 2^e kwartaal 2023

Commissie Lezingen & Excursies

Let op: we vertrekken steeds vanaf het parkeerterrein aan de **achterzijde** van station Castricum (ter hoogte van 'Huis van Hilde').

Advies: 'ad hoc' initiatieven en eventuele wijzigingen worden doorgegeven via onze e-mailberichten. Zorg er a.u.b. voor dat uw e-mailadres bekend is bij de VWG-ledenadministratie.

Excursies

(tweede kwartaal 2023)

Zaterdag 29-4-'23: ochtendexcursie Zwanenwater

Het Zwanenwater is een beroemd vogel- en bloemrijk gebied in de duinen bij Callantsoog, met de twee grootste duinmeren in W-Europa. Er zijn drie vogelkijkhutten die we tijdens de wandeling (+/- 4 km) aan zullen doen. Recent zijn o.a. gesignaleerd: Lepelaars, Pijlstaarten, Kneutjes, Klapekster, Vuurgoudhaan.

Kijk voor de volledige lijst op Waarnemingen.nl – Zwanenwater.

Verzamelen 6:30 uur, achter station Castricum.

Excursieleider Dick Dekker.

Vrijdag 26-5-'23: dagexcursie Biesbosch

De Biesbosch is een uitgestrekt watergebied in op het grensgebied van N-Brabant, Z-Holland en Zeeland. Hier verwachten we dus veel water- en moerasvogels aan te treffen, alsmede enkele uitzonderlijke roofvogels zoals de vis- en zeearend. Kijk verder op Waarnemingen.nl - Biesbosch.

Deze excursie houden we op vrijdag vanwege de grote drukte van dagjesmensen gedurende de weekenden in dit gebied.

Verzamelen 7:00 uur, achter station Castricum.

Excursieleider: Kees Roselaar.

Woensdag 14-6-'23: dagexcursie Zouweboezem.

Op woensdag 14 juni gaan we naar het gebied bij de Zouweboezem, ook een plas-drasgebied met een aantal bijzondere vogels. Doelsoorten zijn Purperreiger en Zwarte Stern. Daarnaast ook meestal Cetti's Zanger, Boomvalk en Bruine Kiekendief. Kijk tegen die tijd op Waarnemingen.nl - Zouweboezem.

We gaan op verzoek van een aantal leden deze keer op een doordeweekse dag en ook i.v.m. drukte in dit natuurgebied in het weekend.

Verzamelen: 6:30 uur achter station Castricum.

Excursieleider: Hans Stapersma.

WIE, WAT, WAAR IN VOGELWERKGROEP MIDDEN-KENNEMERLAND

De Winterkoning is het verenigingsblad van de Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland. Het verschijnt viermaal per jaar: begin januari, april, juli, en oktober. Uiterste inleverdata voor kopij zijn: 15 februari, 15 mei, 15 augustus en 15 november. Voor het digitaal versturen van illustraties moet de illustratie in JPG-formaat zijn.

<i>Voorzitter</i>	Hans Stapersma Heereweg 44 1901 ME Castricum	tel. 06-22684313
-------------------	--	------------------

<i>Secretaris</i>	Arie Dekker C. Huygenstraat 4 1901 JA Bakkum secretariaat@vwgmidden-kennemerland.nl	0251-655817
-------------------	--	-------------

<i>Penningmeester</i> <i>Vogelwerkgroep</i>	Renie van der Werf Oosterzijweg 6a 1851 PA Heiloo penningmeester@vwgmidden-kennemerland.nl rek.nr. NL67 INGB 0004 4913 69 t.n.v. Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland	072-5337 078
---	--	--------------

<i>Penningmeester</i> <i>Vinkenbaan</i>	Kees Roselaar roselaar@xs4all.nl rek.nr. NL03 INGB 0004 3806 80 t.n.v. Vogelwerkgroep Midden-Kennemerland	072-5125 423
---	--	--------------

<i>Bestuursleden</i>	Hans Schekkerman Micha de Heus Piet Admiraal	0251-881405 06-49918837 0251-232603
----------------------	--	---

<i>Ledenadministratie</i>	Femie de Jager – ten Berge Kerkweg 88 1964 JG Heemskerk femiedejager@vwgmidden-kennemerland.nl	0251-831286
---------------------------	---	-------------

contacten

- Milieufederatie	Hans Stapersma	06-22684313
- SVN	Hans Stapersma	06-22684313

WIE, WAT, WAAR IN VOGELWERKGROEP MIDDEN-KENNEMERLAND

<i>Redactie</i>	Martine Kamminga Vacature	0251-679171
	Cees op den Velde	06-29225315
	Hans Stapersma	06-22684313
<i>Redactieadres</i>	Cees op den Velde Meeuwenlaan 31 1935 ER Egmond-Binnen webmaster@vwgmidden-kennemerland.nl	
<i>Website</i>	https://vwgmidden-kennemerland.nl	
<i>Vinkenbaansecretaris</i>	Arnold Wijker	072-5070793
<i>Vinkenbaancoördinator</i>	Richard Reijnders	0251-656089
<i>Commissie Lezingen & Excursies</i>	Aalko Veldman Annegreet van Arkel Vacature excursies.lezingen@vwgmidden-kennemerland.nl	06-10275948 06-22038820
<i>Werkgroep Kerkuilen & Steenuilen</i>	Piet Zomerdijk	06-13935557
<i>Werkgroep Ruimtelijke Ordering, secretaris</i>	Vacature	
<i>Werkgroep Roofvogels</i>	Henk Levering Henk Schoonenberg Pr. Frederik Hendrikstraat 6 1901 CK Castricum	0251-659540 0251-656825
<i>Werkgroep IJsvogels</i>	Klaas Pelgrim ijsvogelwerkgroep@vwgmidden-kennemerland.nl	06-29098695
<i>Jongeren Werkgroep</i>	Micha de Heus Hans Kuperus	06-49918837 0251-657810
<i>AID (Algemene Inspectie Dienst) Kerkrade</i>		0800-0488

© het copyright van de artikelen, tekeningen en foto's berust bij de auteurs, tekenaars respectievelijk fotografen